

Michelangelo Buonarroti

Ko se omeni poslikava Sikstinske kapele (iz leta 1475, imenuje se po papežu Sikstu IV., znana pa je po tem, da v njej volijo novega papeža), pa kipi Pieta, David, Mojzes, ... le redki ne vedo, da gre za dela velikega renesančnega umetnika (slikarja, kiparja, pesnika) Michelangela Buonarrotija. Manj znano pa je njegovo zasebno življenje, kjer je posebno mesto imelo prebiranje Svetega pisma. Prav tako pa tudi ne dejstvo, da je bil član Frančiškovega svetnega reda.

Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni se je rodil 6. marca 1475 kot drugi od petih otrok v mestecu Caprese blizu Firenc, kjer je bil njegov oče občinski predstojnik. Ko mu je bilo 6 let, mu je umrla mama, Michelangelo pa je potem živel s kamnosekom in njegovo družino v mestu Settignano, kjer je imel njegov oče v lasti kamnolom marmorja in majhno kmetijo. Sam o sebi je zapisal, da je že z materinim mlekom pil "dleto in kladivo, s katerima je klesal like". Proti očetovi volji - poklic umetnika se mu je zdel sramoten! – je trinajstleten vstopil v delavnico slavnega slikarja Ghirlandaia, a je tam ostal samo leto dni, kajti privlačilo ga je kiparstvo. V medičejski kiparski šoli je nato spoznaval svet antike in duha humanizma, ki se je kazal v občudovanju lepote in moči človeka. Navdušil se je tudi za pesništvo. Postal je eden najboljših pesnikov svoje dobe, v svojih pesmih je iskreno izpovedoval, kar je čutil. Svoje pesmi iz mladih let je kasneje uničil, ohranili so se le soneti, ki so nastali po šestdesetem letu. V njih opeva duhovno ljubezen do vdove Vittorie Colonna, katero je spoznal, ko mu je bilo šestdeset let. Sicer pa je ostal vse življenje neporočen. Dejal je, da je umetnost njegova žena, za katero je žrtvoval vse, otroci pa so dela, ki jih zapušča. Michelangelo ni bil prijetne zunanosti (v prepiru so mu razbili nos, kar ga je za vse življenje zaznamovalo) in niti velik družabnik. Najraje je bil sam in v samoti je premišljeval in snoval. Anekdota pravi, da je nekoč Michelangelo dejal slikarju Raffaelu: »Hodiš z velikim spremstvom kot kakšen vojvoda!« Raffaelo pa mu je odvrnil: »Ti pa sam kot kak rabelj!« Prijatelj res ni imel veliko.

Že s prvimi deli je opozoril nase (Birka kentavrov, Madona na stopnicah). Njegovi kipi so kazali neverjetno življenjsko in umetniško silo. Ko so bili Medičejci izgnani iz Firenc, je odšel najprej v Bologno, nato pa v Rim, saj je v središču krščanstva želel izpovedati svoje krščansko gledanje na svet. Kot triindvajsetletnik je začel ustvarjati umetnino Pieta in jo končal v dobrem letu (1499). Ko so mu očitali, da je Marija na tem kipu premlada, je odgovoril: „Bila je brez greha, zato se sploh ni mogla starati.“ Hkrati je to njegova edina stvaritev, kjer se je podpisal.

Med 1501 in 1504 se je vrnil v Firence, kjer je izdelal kip Davida – simbol Firenc. Naslednje leto se je vrnil v Rim in po naročilu papeža Julija II. začel s poslikavo stropa v Sikstinski kapeli. Ker se je Michelangelo imel za kiparja, najprej dela ni hotel sprejeti. »Saj imate Raffaella!« je dejal papežu. Vendar je papež vztrajal pri svoji zahtevi in umetnik je moral popustiti. Več kot štiri leta je potem cele dneve - včasih tudi ponoči - preležal tam gori, z obrazom obrnjenim navzgor, da je skoraj oslepel. K njemu je smel dvakrat na dan samo služabnik s hrano, od časa do časa se je gori prikazal tudi papež, ki je nestrpno spraševal, kdaj bo končal. »Ko bom končal!« je bil kratek Michelangelo. Svoje delo, ki vključuje vsaj 300 oseb ogromnih mer je zaključil dan pred vsemi svetimi

leta 1512. V Sikstinski kapeli je po naročilu papeža Pavla VI. od leta 1536 do 1541 slikal tudi Poslednjo sodbo (največjo fresko renesančne dobe).

Med njegova številna dela sodijo tudi prenovitev Petrove bazilike v Rimu, medičejska knjižnica v Firencah, kip Mojzesa, trg na Kapitolskem griču v Rimu (po njegovi obliki se zgleduje tudi naš Prešernov trg) ...

Michelangelo Buonarroti je umrl 18. februarja leta 1564. V svojo oporoko je napisal le tri stavke: »dušo dam Bogu«, »telo zemlji«, »lastnino pa najbližjim sorodnikom«. Na njegovo željo je pokopan v frančiškanski cerkvi Svetega križa (Santa Croce) v Firencah.

